

1. VTNKA specializuoto Elektronikos-informatikos arbitražo teismo statusas ir veiklos pagrindai

1.1. VTNKA administruojamas specializuotas Elektronikos-informatikos arbitražo teismas yra visiškai nepriklausomai pačių ūkio subjektų – konkretaus elektroninio-skaitmeninio (toliau – info-technologinio) verslo sandorio ir iš jo kilusio ginčo šalių arbitražiniu susitarimu *ad hoc* (tam kartui) sudarytas ir nuolatinės arbitražo institucijos – VšĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo (sutrumpintai – VTNKA arba Vilniaus arbitražas) administruojamas trečiųjų tipo specialios kompetencijos arbitražo teismas-tribunolas (angl. *arbitral tribunal of special competence*), vykdamas Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo (toliau – LR KAI), kitų teisės aktų nustatytas ir sprendžiamo ginčo šalių arbitražiniu susitarimu deleguotas arbitravimo-teismines funkcijas, reikiamas tam kilusiam tarp jų ginčui išnagrinėti ir išspręsti tame jų sudarytame specializuotame Elektronikos-informatikos arbitražo teisme.

1.2. Tarptautinio info-technologinio verslo ginčų laikomas esminis (pačių šalių pastangomis neišsprendžiamas) ūkio subjektų nesutarimas, kilęs iš jų sudaryto tarptautinio e.technologinės ūkinės-komercinės veiklos sandorio (kontrakto ar kt. verslo sutarties) arba iš nesutartinio (deliktinės atsakomybės ar kt.) su e.technologijomis susijusio tarptautinio civilinio-teisinio santykio, kurio bent viena iš šalių (ieškovas ar atsakovas) yra užsienio šalies ūkio (teisės) subjektas – juridinis arba fizinis asmuo ar jų jungtinis darinys arba ginčo dalykas (objektas) kitaip yra sietinas su dalyvavimu ginčijamame teisiniame santykiyje užsienio ar tarptautinio elemento.

1.3. Vidinio info-technologinio verslo ginčų laikomas esminis (pačių šalių pastangomis neišsprendžiamas) ūkio subjektų nesutarimas, kilęs iš jų sudaryto vidinei e.technologinei ūkinei veiklai sandorio (verslo sutarties) ar iš nesutartinio (deliktinės atsakomybės ar kt.) su e.technologijomis susijusio civilinio-teisinio santykio, kurio visos šalys (ieškovas, atsakovas, trečiasis suinteresuotas asmuo) yra Lietuvos ūkio subjektai – juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys ar jų jungtiniai dariniai, o ginčo dalykas (objektas) yra Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje.

1.4. Organizuojant ir administruojant info-technologinio verslo ginčų išnagrinėjimo procedūras ir vykdamas su jomis susijusias organizacines-tvarkomąsias ir procesines funkcijas, VTNKA Sekretoriatas ir arbitražo teismas vadovaujasi LR civilinio proceso kodekso (toliau – LR CPK) ir LR KAI (Žin., 2012, Nr.76-3932) nuostatomis, taip pat jų pagrindu parengtais, Lietuvos arbitražo asociacijos (LAA) patvirtintais, LR Seimo kanceliarijos Teisės aktų registre (TAR) nustatyta tvarka įregistruotais (paskelbtais) ir taikytiniais konkretiems tarptautinio ar vidinio verslo ginčams išspręsti arbitražo procedūrų reglamentais: TKA Reglamento ir jo V Priedo nuostatomis, kai ginčas yra tarptautinio verslo, arba NKA Reglamento ir jo V Priedo nuostatomis, kai ginčas yra vidinio (nacionalinio) pobūdžio.

1.5. Arbitražo teismas (kolegialus ar vienasmenis), sudarytas (paskirtas) tarptautinio e.technologinio verslo ginčui išnagrinėti ir išspręsti, priimdamas savo arbitražinius-teisminius sprendimus, vadovaujasi ginčijamo sandorio (kontrakto, verslo sutarties) ir jam reguliuoti (kartu ir ginčui išspręsti) taikytinos teisės (šalių pasirinktos valstybės teisės sistemos) materialinės teisės nuostatomis, o nesant ginčo šalių susitarimo dėl taikytinos teisės, taip pat sprendžiant vidinio (nacionalinio) info-technologinio verslo ginčus – arbitražo teismas vadovaujasi LR Civilinio kodekso (toliau – LR CK), kitų Lietuvos nacionalinės, Europos Sąjungos ir tarptautinės privatinės teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis atitinkamose e.technologijų verslininkystės srityse civilinius-teisinius santykius tiek, kiek jos taikytinos sprendžiamo ginčo atvejui ir suderinamos su įstatymiais (LR CK 1.5 str., LR CPK 3 str.) teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais.

1.6. Šalims pasirinkus elektroninių-skaitmeninių technologijų ūkinės veiklos srityje kilusiam ginčui išspręsti arbitražo *ad hoc* tvarką pagal UNCITRAL Arbitražo reglamentą ir esant jų pavedimui VTNKA veikti arbitrus skiriančiosios institucijos teisėmis, arba bet kuriai iš ginčo šalių pasirinkus šią instituciją atstovauti jos interesams ar teikti pagalbą UNCITRAL Reglamento 5-6 str. nustatytais teisiniais pagrindais, VTNKA Sekretoriatas kompetentingas suteikti reikiamas arbitražo *ad hoc* procedūros organizavimo ir arbitražo teismo aptarnavimo paslaugas (veikiant minėto UNCITRAL Arbitražo reglamento bei jo „A“ ir „B“ prieduose nustatytų teisinių galimybių ribose) ir siūlo pasinaudoti kompetencija specialistų, įrašytų į LAA ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – VGTU) sprendimais patvirtintą elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčams išspręsti rekomenduojamų arbitrų sąrašą.

1.7. Esant abiejų ginčo šalių raštu pareikštam pageidavimui, elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčas gali būti išnagrinėtas *online* (nuotolinio arbitravimo procedūros) būdu ir išspręstas LR KAI ir TKA Reglamento arba NKA Reglamento nustatyta tvarka pačių šalių sudarytame specializuotame Elektronikos-informatikos arbitražo teisme.

1.8. Rekomenduojamais arbitrais tarptautinio ir vidinio elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo (veiklos) ginčams nagrinėti ir išspręsti LAA ir VGTU siūlo nepriekaištingos reputacijos aukštos profesinės kvalifikacijos Lietuvoje ir užsienio šalyse reziduojančius informacinių ir kitų e.technologijų verslo sričių teisės specialistus ir e.technologijų paslaugas teikiančių įmonių praktikus-profesionalus (administratorius, vadybininkus, ekonomistus, elektroninių-skaitmeninių technologijų inžinierius ir kt.), iš asmeninės darbinės patirties info-technologijų ūkio sektoriaus įmonėse žinančius ten kylančių verslo (komercinių) ginčų ypatumus, jų galimo išsprendimo būdus ir metodus.

1.9. Esant bet kurios ginčo šalies ar abipusiam jų suinteresuotumui bet koki elektronikos-skaitmeninių technologijų ūkinės-komercinės veiklos srityje kilusi nesutarimą sureguliuoti (pašalinti) mediacijos ar kitokios

tarpininkavimo-taikinamosios procedūros būdu (be valstybinių teismų ar arbitražo įsikišimo ir jų sprendimų privalomojo vykdymo jurisdikcijos), VTNKA Sekretoriatas kompetentingas suteikti reikiamas tarpininkavimo-sutaikinimo procedūros organizavimo paslaugas (pagal LAA arba UNCITRAL patvirtintas taikinamųjų procedūrų taisykles) ir siūlo pasinaudoti kompetencija specialistų, įrašytų į LAA ir VGTU sprendimais patvirtintą e.technologijų verslo sektoriuose kylantiems nesutarimams sureguliuoti rekomenduojamų mediatorių (tarpininkų) sąrašą.

2. Info-technologijų verslo ginčai, teisingi VTNKA specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui

2.1. VTNKA specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui teisingi tarptautinio ir vidinio elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčai, kilę iš ūkio subjektų sudaromų verslo sandorių (kontraktų, sutarčių) ir iš nesutarinių (deliktinės atsakomybės ar kt.) su elektroninėmis-skaitmeninėmis technologijomis susijusių civilinių-teisinių santykių:

1) ginčai, kilę iš e.įrangos, e.prietaisų ir kitokių e.priemonių pirkimo-pardavimo ir tiekimo (eksporto /importo) sandorių;

2) ginčai, kilę iš IT, e.ryšio, e.komercijos, e.logistikos ir iš kitų e.paslaugų rūšių teikimo sandorių;

3) ginčai, kilę iš e.ryšio tinklų ir įrenginių nuomos, prisijungimo prie jų ar jų prieigų ir kitokių su e.susisiekimais susijusių sandorių;

4) ginčai, kilę iš IT programinės įrangos, internetinių, kibernetinių, lazerinių ir kitų aukštųjų technologijų priemonių projektavimo, konstravimo, gamybos, jų eksploatavimo *know-how* sandorių;

5) ginčai, kilę iš e.ryšio tinklų tiesimo, montavimo, priežiūros, apsaugos ir eksploatavimo sandorių;

6) ginčai, kilę iš domeno vardo registravimo, asmens duomenų generavimo ir apsaugos, e.parašo panaudojimo, informacijos, perduodamos e.ryšio priemonėmis, privatumo ir komercinių paslapčių išsaugojimo ir iš kitokių su skaitmeninių technologijų eksploatacija susijusių sandorių ir teisinių santykių;

7) ginčai, kilę iš ūkio subjektų sudaromų nano, bio ir kitose aukštųjų technologijų verslų srityse sandorių;

8) ginčai, kilę iš kitokių elektroninio-technologinio verslo (veiklos) sandorių, kurių išsprendimo teisė pagal ginčo šalių arbitražinius susitarimus deleguojama VTNKA administruojamam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui.

2.2. VTNKA Sekretariatui neteiktini ieškiniai išspręsti elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčus, kurių sprendimo teisė pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, Europos Sąjungos teisės aktus arba sandorių šalių susitarimus priskirta valstybinių teismų ar kitokių (ne arbitražo) institucijų kompetencijai ir jurisdikcijai.

3. Teisinė prielaida ieškinio nagrinėjimui VTNKA specializuotame Elektronikos-informatikos arbitražo teisme

3.1. Būtina ieškinio nagrinėjimui bet kuriame VTNKA administruojamame arbitražo teisme **teisinė prielaida** bet kokiam vidaus ar tarptautinio verslo ginčui išspręsti yra **arbitražinis susitarimas**, kuris gali būti išreikštas kontrakte (verslo sutartyje) ar kitame su sandoriu susijusiame dokumente įrašyta arbitražo išlyga, arba atskirai nuo pagrindinės verslo (komercinės) sutarties sudarytu arbitražiniu susitarimu, arba kitokia šalių valios išraiškos rašytine forma, arba atsakovo praktiniais (konkliudentiniais) veiksmais, bylojančiais apie jo sutikimą, kad ginčas būtų sprendžiamas VTNKA administruojamame arbitražo teisme.

3.2. **Ūkio subjektams – tarptautinio elektroninio-skaitmeninio (info-technologinio) verslo sandorių dalyviams**, pageidaujantiems, kad iš jų pasirašomų su užsienio partneriais kontraktų (komercinių sutarčių) kylančių ginčų išsprendimo teisė būtų deleguota VTNKA administruojamam Tarptautinio komercinio arbitražo (TKA) **specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui**, siūloma įrašyti juose (jose) šios rūšies verslo sandoriams taikytiną šio pavyzdžio tipinę specialios kompetencijos **Elektronikos-informatikos arbitražo teismo išlygą**:

„Bet koks ginčas arba nesutarimas, kilęs iš šio kontrakto (sutarties) arba susijęs su juo ir nesureguliuotas tiesioginėmis šalių derybomis, mediacijos ar kitokio tarpininkavimo būdu, bus perduotas VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamam specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, galutinai išspręsti vadovaujantis UNCITRAL Tarptautinio komercinio arbitražo pavyzdiniame įstatyme ir LAA Tarptautinio komercinio arbitražo procedūros reglamente bei jo V Priede nustatyta elektroninio-technologinio verslo ginčų nagrinėjimo tvarka“.

Anglų kalba:

"Any dispute or disagreement arising out of or in connection with this contract (agreement) and not resolved through direct negotiations of the parties or by means of mediation, shall be referred to the specialized Arbitration Court of Electronics and Information Technologies, administered by the Vilnius International and National Commercial Arbitration, to fully resolve in accordance with the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration and in accordance with the LAA International Commercial Arbitration

Rules of Procedure (as approved by the Lithuanian Arbitration Association) and the procedure in its Annex V on hearing international business disputes arising from electronics and information technologies commercial activity”.

Rusų kalba:

“Любой спор или разногласие, возникшее из настоящего контракта (договора) или связанное с ним и не урегулированное прямыми переговорами сторон или путём медиации либо иного посредничества, будет передано специализированному Арбитражному суду электроники-информатики, администрируемому Вильнюсским международным и национальным коммерческим арбитражом, для окончательного разрешения руководствуясь Типовым законом ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже и Регламентом процедуры ЛАА международного коммерческого арбитража, утверждённым Литовской арбитражной ассоциацией, а также Приложением V к нему, устанавливающим порядок рассмотрение коммерческих споров, возникающих из предпринимательства в области электронно-цифровых технологий“.

3.3. Esant tarptautinio elektroninio-skaitmeninio (info-technologinio) verslo sandorio šalių (ypač užsienio partnerio) pageidavimui ir abipusiam sutarimui, vietoje aukščiau nurodytos tipinės išlygos, deleguojančios ginčo išsprendimo teisę vien tik VTNKA administruojamam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, sandorį įforminančiame kontrakte (verslo sutartyje) gali būti įrašoma šio pavyzdžio **alternatyvios (ieškovo pasirenkamos) arbitražo institucijos išlyga:**

„Bet koks ginčas arba nesutarimas, kilęs iš šio kontrakto (sutarties) arba susijęs su juo ir nesureguliuotas tiesioginėmis šalių derybomis, mediacijos ar kitokio tarpininkavimo būdu, bus perduotas išspręsti ieškovo pasirinktai arbitražo institucijai, pagal joje galiojantį arbitražo procedūros reglamentą, arba perduotas VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamam specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, galutinai išspręsti vadovaujantis UNCITRAL Tarptautinio komercinio arbitražo pavyzdiniame įstatyme ir LAA Tarptautinio komercinio arbitražo procedūros reglamente bei jo V Priede nustatyta elektroninio-technologinio verslo ginčų nagrinėjimo tvarka“.

Anglų kalba:

“Any dispute or disagreement arising out of or in connection with this contract (agreement) and not resolved through direct negotiations of the parties or by means of mediation, shall be referred to an arbitration institution selected by the claimant to resolve in accordance with its arbitration rules, or shall be submitted to the specialized Arbitration Court of Electronics and Information Technologies, administered by the Vilnius International and National Commercial Arbitration, to fully resolve in accordance with the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration and in accordance with the LAA International Commercial Arbitration Rules of Procedure (as approved by the Lithuanian Arbitration Association) and the procedure in its Annex V on hearing international business disputes arising from electronics and information technologies commercial activity”.

Rusų kalba:

“Любой спор или разногласие, возникшее из настоящего контракта (договора) или связанное с ним и не урегулированное прямыми переговорами сторон или путём медиации либо иного посредничества, будет передано в истцом выбранное арбитражное учреждение для разрешения в соответствии с действующим в нём арбитражным регламентом, или передано специализированному Арбитражному суду электроники-информатики, администрируемому Вильнюсским международным и национальным коммерческим арбитражом, для окончательного разрешения руководствуясь Типовым законом ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже и Регламентом процедуры ЛАА международного коммерческого арбитража, утверждённым Литовской арбитражной ассоциацией, а также Приложением V к нему, устанавливающим порядок рассмотрение коммерческих споров, возникающих из предпринимательства в области электронно-цифровых технологий“.

3.4. Ūkio subjektams – vidinio elektroninio-skaitmeninio (info-technologinio) verslo sandorio dalyviams, pageidaujantiems, kad iš jų pasirašomų su vietiniais verslo partneriais sutarčių kylančių ginčų išsprendimo teisė būtų deleguota VTNKA administruojamam Nacionalinio komercinio arbitražo (NKA) **specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui**, siūloma įrašyti jose šios rūšies verslo sandoriams taikytiną šią tipinę **Elektronikos-informatikos arbitražo teismo išlygą:**

„Bet koks ginčas arba nesutarimas, kilęs iš šios sutarties arba susijęs su ja ir nesureguliuotas tiesioginėmis šalių derybomis, mediacijos ar kitokio tarpininkavimo būdu, bus perduotas VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamam specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, galutinai išspręsti vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme ir LAA Nacionalinio komercinio arbitražo procedūros reglamente bei jo V Priede nustatyta elektroninio-technologinio verslo ginčų nagrinėjimo tvarka”.

3.5. Esant bet kurios arba abiejų vidinio elektroninio-skaitmeninio (info-technologinio) verslo sandorio šalių pageidavimui ir abipusiam sutarimui, vietoje aukščiau nurodytos tipinės išlygos, deleguojančios ginčo išsprendimo teisę vien tik VTNKA administruojamam specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, vietinį

elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo sandorį įforminančioje sutartyje gali būti įrašoma šios rūšies vidaus verslo sandoriams taikytina šio pavyzdžio **alternatyvios (ieškovo pasirenkamos) teismo ar arbitražo jurisdikcijos išlyga**:

„Bet koks ginčas arba nesutarimas, kilęs iš šios sutarties arba susijęs su ja ir nereguluotas tiesioginėmis šalių derybomis, mediacijos ar kitokio tarpininkavimo būdu, bus perduotas išspręsti ieškovo pasirinktai teisminei institucijai: kompetentingam valstybiniam teismui arba VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamam specializuotam Elektronikos-informatikos arbitražo teismui, galutinai išspręsti vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme ir LAA Nacionalinio komercinio arbitražo procedūros reglamente bei jo V Priede nustatyta elektroninio-technologinio verslo ginčų nagrinėjimo tvarka”.

3.6. Visų kitų VTNKA administruojamų specializuotų (specialios kompetencijos – jūrinio, energetikos, statybų, agroverslo ir kt.) ir bendros kompetencijos arbitražo teismų arbitražinių išlygų, įrašomų į tarptautinio verslo kontraktus (sutartis) pavyzdines formas (lietuvių, anglų ir rusų kalbomis), taip pat pavyzdines formas arbitražo išlygų, įrašomų į vidaus verslo sutartis (lietuvių kalba), žiūrėti LAA-VTNKA svetainės www.vilniausarbitrazas.lt skirsnyje „Arbitražo išlygos“.

4. Bylos iškėlimo, nagrinėjimo ir sprendimo įvykdymo tvarka

4.1. Bendroji bylos iškėlimo ir nagrinėjimo VTNKA specializuotame Elektronikos-informatikos arbitražo teisme tvarka tarptautinio elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčui išspręsti aptarta TKA Reglamente ir jo V Priede, o bendroji tvarka analogiškam vidinio info-technologinio verslo ginčui išspręsti aptarta NKA Reglamente ir jo V Priede.

4.2. VTNKA teikiamų paslaugų specifika, sprendžiant elektroninio-skaitmeninio technologinio verslo ginčus arbitražo *ad hoc* tvarka pagal UNCITRAL Arbitražo reglamentą yra aptarta UNCITRAL Reglamente ir jo „A“ ir „B“ prieduose.

4.3. Ieškinio pareiškimo sąlygos dėl vidinio piniginių-skolinių ginčo išsprendimo supaprastinto-pagreitinto arbitražinio proceso būdu (skolai išieškoti arbitražo teismo išduoto įsakymo pagrindu) ir jo išnagrinėjimo tvarka aptarta LR CPK XXIII skyriuje ir LAA NKA Reglamento VI skirsnyje.

4.4. Tarptautinio ir vidinio e.technologinio verslo ginčų sureguliuojimo galimybės mediacijos ar kitokios tarpininkavimo-taikinamosios procedūros būdu aptartos LAA Tarpininkavimo-sutaikinimo procedūros reglamente (žr. Žin., 2007, Nr.101-4143), LAA Verslo ginčų mediacijos centro veiklos taisyklėse (žr. www.e-tar.lt), UNCITRAL Sutaikinimo reglamente (žr. LAA-VTNKA svetainės www.vilniausarbitrazas.lt skirsnyje „Mediacija“).

4.5. VTNKA administruojamų arbitražo teismų (bendros kompetencijos ir specializuotų) sprendimai, priimti dėl išspręstų vidinio verslo (komercinių) ginčų, Lietuvoje privalomai įvykdytini LR CPK ir LR KAĮ nustatyta tvarka, o analogiški sprendimai, priimti dėl išspręstų tarptautinio verslo (komercinių) ginčų, užsienyje šiuo metu pripažįstami 156 valstybėse – Jungtinių Tautų (Niujorko) 1958 m. konvencijos „Dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo“ dalyvėse ir privalomai vykdytini toje Konvencijoje ir sprendimo vykdymo šalies nacionalinių teisės aktų nustatyta tvarka.